

MOZA. Verseggy mindkét libertinus versét a kufsteini vár tömlöcében írta. De ezzel együtt kimondható, hogy jelentős, egységes értelemben vett magyar libertinista irodalom nem volt.

5. Claude Jolyot de Crébillon: EGY PAMLAG EMLÉKIRATAI. Ford. Kovács Ilona. Szeged, Lazi, 2004.

6. A FILOZÓFUS TERÉZ. Ford. Kovács Ilona. New Mark Kft.–PolgART Kiadó, 2004.

7. François Boucher: MARQUISE DE POMPADOUR. 1756, olaj, 201x157 cm. Alte Pinakothek, München. François Boucher: MADAME DE POMPADOUR. 1758, olaj, 72,5x57 cm, Victoria and Albert Museum, London.

8. Jean-Honoré Fragonard: A HINTA. 1767, olaj, 81x64 cm, Wallace Collection, London.

Pintér Tibor

A HOLMI POSTÁJÁBÓL

Kedves Pali!

A *Holmi* 2008. februári számában olvasom Rába György, a jó barát megemlékezését Mándy Ivánról. Megilletődve: a rövid próza nagymestere példaképem és atyai barátom volt egész pályafutásom alatt.

Rába György elmondja, hogy egyszer elszalasztotta az utolsó villamost, és egy másik hazafelé bandukolóval akadt össze, aki kiöregedett futballistának és gyakorló edzőnek mondta magát. Az élményt megírta, a vers tetszett Mándynak: „*Akivel találkoztál, az Kéri, a Ferencváros fedezete volt, beceneve Bamba*” – egészítette ki a történetet.

Kérik, a Fradi fedezetét jól ismertem én is még azokból az időkől, amikor *halfnak* hívtuk a középpályásokat. Nagyszerű spiller volt és nagyszerű ember. Flegma, béketűrő: semmi sem hozta ki a sodrából. Végezte a dolgát, hibátlanul és sallangmentesen. Higgadt volt és fölényes. Kamaszkoromban úgy képzeltem, hogy ilyen lehet egy angol gentleman. Asbóthék makulátlan fehér hosszúnadrágja jutott róla a nézők eszébe. Ma már ilyen sportemberek nincsenek.

Minden posztban megállta a helyét. Középhátvéd volt, ha Kispéter betegkedett, és, igen, ő volt az első hátrahúzott középcsatár, aki évekkel Hidegkútiék előtt már ismerte a taktikát, amivel az aranycsapat megbolondította az ellenfeleket. Volt humorérzéke is, nem is akár-

milyen. A régiék ma is emlegetik, amikor megállította és a fején vitte végig a labdát a pályán, ha jól emlékszem, Csepelen.

Mándy Iván azonban valamiben tévedett. Mert Kéri beceneve Birka volt. Bambának Deákot, a Fradi örökös gólkirályát becézték az emberek.

Birka, igen. Türelmes, nyugodt. Ha még él, ezúton kívánok neki szép, békés öregkort. Ha pedig már itt hagyott bennünket, így őrizze meg őt az emlékezet.

Ferdinandy György

ÍRÓK AZ ANTIKVÁRIUMBAN

Ki gépen száll az irodalom fölé, mondjuk az akadémiai irodalomértés gépezetén, az szövegterképét lát. Innen, az elméleti-szakmai vértettség magasából válnak kivehetővé az összefüggések, a szétartó vagy egymást érő retorikai és narratív alakzatok, az irodalom egész bonyolult hegy- és vízrajza. Ez az a távolság és elemeltség, amelyhez hozzászoktatott bennünket a szövegek szakszerű értelmezése, és egyre kevésbé tűnik fontosnak számunkra, hol lákott itt Vörösmarty Mihály.

Ezért is örültem meg annyira Térey János mély sodrású, magával ragadó Szomorv-esszéjének a januári *Holmi*-ban. Ő ugyanis egészen máshonnan közelít, mint azt manapság megszoktuk. Írásának felvezetésében egy teljes oldalon át sorolja, hogy szeretett írójának hol, mikor és melyik régi kötetét vette meg az antikváriumokban. És ahogy ezt teszi, az maga az áradó és túlfűtött líra. Épp azért, mert valóban nem tesz mást, csak előszámál, szemlét tart e számára oly fontossá vált könyvemlékek között. Kiadási évszámok, kötésvaltozatok, dedikációk és vételárak röpködnek itt – s amikor egy Király utcai boltban rábukkan a GLÓRIA című kötetre, bevillan ez is: „*itt született Szomorv*”. És ami másutt vagy másnak szenttelen bibliográfiái adat, az itt egy ember lázas és mohó kitarulkozása lesz. „*Szomorv, avagy a megrendülés*” – így szól az alcím, és Téreynek valóban sikerül szaván fognia a saját megrendülését. Ebben van nagy része az antikváriumi előjátéknak, a könyvek utáni „*lelkes hajsza*” felidézésé-

nek, mely mintegy megadja az írás egészének alaphangját, ritmusát és lendületét.

Térey számára Szomory Dezső nem csupán szerző, hanem egyfajta szenvedélyes viszonyulás tárgya, és ez a kötődés nem engedi, hogy beérje a szövegekkel, amelyekkel egyébként sem tud betelni. Az a fajta szellemi izgalom ez, mely a fan klubok és házi kultuszok gesztuskészletével gazdálkodik, nincs benne semmi rafinéria, kunszt vagy rejtjelezés, s hőfokát nem hűti a méricskélés kényszere. Így találhatnak helyet írásában egyre-másra a forró, áriás elragadtatás, a teljes odaadás ilyesféle, skrupulusok nélküli jelzői: „gyönyörű”, „csodás”, „elragadó”, „tüneményes”, „pompás”, „varázslatos”. S hogy mindez csöppet sem feszélyező, jól mutatja, milyen másfajta közelséget, érzéki regisztert idéz és enged meg az irodalomnak ez a tárgyiasult, kézzelfogható, begyűjthető és birtokolható élményalapja, mint az absztrakt szövegkorpusszal való bíbelődés, a szövegértelmezés szakszerűen gépesített akadémiai biznisa!

Térey írása a 100 éves *Nyugat*nak szentelt folyóiratszámában egyszersmind irodalomtörténeti lecke is, hommage valami előtt, aminek vonzerejét, mintegy a visszajáról, ugyanezen évfordulás *Holmi* egy másik eltérő karakterű esszéjének antikváriumi utalása jelzi. Márton László írja: „Arról meg végképp nincs szó, hogy a

Nyugat lett volna az egyedüli »modern« irodalmi lap. Elegendő valamelyik Múzeum körüli antikváriumban fellapozni a Szerda vagy a Renaissance egy-egyszámát, hogy erről meggyőződjünk.” Nos, lehet, hogy régen, amikor Márton még sűrűn korzózott errefelé, így volt: az ember csak úgy beugrott valamelyik Múzeum körüli antikváriumba (a nyolcvanas években még csak kettő volt belőlük), és mindig talált egy-két számot az említett ritka és rövid életű folyóiratból. De azért erősen kétlem. Én csupán az utóbbi húszhuszonöt évről tudok beszámolni a saját tapasztalataim alapján, és ez idő alatt egyetlen *Szerda* számmal sem találkoztam, *Renaissanceszal* meg talán eggyel, pedig évekig dolgoztam az egyik boltban, és egyébként is elég sokat fordulok meg itt (az Osvát szerkesztette *Figyelő*vel nagyobb szerencsém volt, teljes évfolyamát a Központiban vettem meg kb. két évtizede). Mindezt csak úgy mondom, hiszen Márton nem a múlttól, hanem a jelenről beszél, s hogy mennyire a levegőbe, elegendő végigjárnunk a Múzeum körüli antikváriumokat, hogy erről meggyőződjünk. Ki gépen száll az irodalom fölé – olykor lezuhan. Csak azt nem érti az ember, miért volt szüksége erre a légbőlkapott hivatkozásra éppen Mártonnak, aki az irodalmat olyan bensőséges közelből ismeri.

Beck András

A folyóirat a Nemzeti Kulturális Alap és a Tiara Rt.
támogatásával jelenik meg

nka
Nemzeti Kulturális Alap

TIARA